

دائرة مخصوصه

در سعادتده باب عالی جوارزند

محل اداره :

مشرق و مغرب

۱۳۲۶

اخطار :

مسلكمزه موافق آثار جديده مع المنوئيه
قبول اولنور

درج ابدليني آثار اعاده اولنور

ديش، فلسفه، علوم، حقوق، ادبيات و سياستنامه رباطخانه كرك سياسي و كرك اجتماعي و مدني احوال و مشورته اسير و مبحث ايدر و هفته ده بر نشر از انور.

آبونه بدلي

صاحب و مؤسسلري :

دوسعادتده نسخهي ۵۰ پاره در

ابوالعلا زين العابدين - ح . اشرف اديب

سنه لكي التي آيلني

ممالك عثمانيه	ايچون	۶۵	۳۵	غروش
روسيه	»	۶۰	۳۰	روبله
سائر ممالك اجنبيه	»	۱۷	۹	فرانق

تاريخ تأسيسي

۱۰ تموز ۳۲۴

قبرله دن مقوا بورو ايله كوندريليسره سنوي
۲۰ غروش فضله آلنير

عدد : ۱۰۵

۴ رمضان ۳۲۸ پنجشنبه ۲۶ اغستوس ۳۲۶

بشنجي جلد

اك بويوك شى حقننده دكلى ايمش . واحد قهار اولان الله تعالادن دها بويوك كيم وارمش : برانسان نه قدر دينسز اولورسه اولسون حكمتدن، فلسفه دن براز خبردار بولنورسه دينك فوئدو منافعنى انكار ايدمهز كه دينه عائد اولان فكرلرى تحقير ايدمه بيلسون . ديمك اولوركه بوتون بوتون حقايقدن تعامى ايتكى ده شرط ايتمشلر .

(اخطار)

دقتور (دوزى) نك صوكر اكي سوزلرى قرينه عد اولنهرق يوقاريكي كلام سخيفى تحريف صورتيله اورتهيه چيقارلمشدر دينلمكه مساغ واردر . اصلنه واقف اولمايغمز جهتله بواختمالى بزده انكار ايتيورز .

چونكه آز چوق امثال واقرائى آره سنده حائز اعتبار اولان بر شخص بويكه واضح حقيقتلرى انكار، يكديكرينه مناقض سوزلر سرد واتيانه ايتدار ايله كنديسنى عالمه مسخره ايتك معقول دكلدر . مترجم بي وايه ايسه (افاده مترجم) عنوانى تحتنده درجندن تحاشى ايتديكي غايت متجاسرانه سوزلريله اعلان ايتمش اولدينى مسلك عاميانه سنه نظراً بودرلو تلييساتى ده مع الاقتضار ارتكاب ايدمه جك اقتدارى حائزدر . بوبابده ذره قدر اشتباه عارض اوله جق اولورسه عنوان مذكور مندرجاتى بردها كوزدن كچيرمه كله بك قولاي زائل اولور . آيتى ، حديثى تحريف ايدن كيمسه (دوزى) نك كلامنى تحريف ايدمه مزى ؟

« فقط احتشام بلاغت ايله جذب اولنديغنى حس ايديوردي »

ايشته برمعناسز سوز دها ! بر كيمسه نك نه حس ايتديكى بيلمك كنديسندن ايشتمكله اوله بيلير هانى بوادعايه دائر بر روايت . برده اوزمان هنوز قرآن كريم نازل اولمش دكلدى كه بلاغتيله اول حضرتى جاذب اوله بيلسون . كنديلرى ايسه محافل بلغايه حضورى اعتياد ايتمش اولما دقلرى كچي اشعار و قصائد عربيه ايله ده اصلا اشتغال و ممارسه لرى اولما ديفنى بالاده ايضاح ايدلمشدر .

هنكام فترت و دور جاهليتده رسول اكرم حضرتلرينك عقل سليملىله الهام خداى لم يزلندن باشقه رهبرلى يوق ايدى .

مناسترلى اسماعيل حقى

حسبحال

— ۱ —

سواستوپول مغلوبيتنك ايرتهسى كون، روسيه ده بويوك بر فعاليت تجدد پرورانه حكمفرمادر . اوتوز سنه در ، مملكتى دمير يومروغى آلتنده ازوب طوتان چار نيغولا ، محاربه اثناسنده اولمش ، يرينه حریت و اصلاحات طرفدارى صاييلان اوغلى آلکساندر كچمشدى . نيغولا اداره سنك اورتوب طوتدينى بك چوق سوء استعمالاتى ، مغلوبيت آچش ، ميدانه دو كمشدى .

اصلاحات دوره لرنده ايش آدملىر فعالاً اوغراشوب طوريركن،

اهل قلم متصل يازى ايله مشغول اولورلر : مطبوعات آرتار ، كسب اهميت ايدر و چوق نشر اولنور . يازيچيلرك بياسه سى يوكسلور . روسلرده بويكه اولمشدى . روسلرك اك مشهور محررلرندن لف طولستوى ، « اقرار ذنوب » آدى رساله سنده ، اودورى شويكه آكلاتيور :

« هممز قانع ايدك كه بزه سويله مك ، دائماً سويله مك ، ممكن اولدينى قدر چوق ، ممكن اولدينى قدر عجله يازمق ، باصديرق لازمدر ، وبونلرك هپسى بشريت كخيرى ايچون لازمدر . وبيلكر جهلريمز ، بربريمزله غوغا ايدمرك ، بربريمزى بالانجى چيقارارق ، ديكر كيمسه لره اوكرتمك ايچون ، هيچ طورمه دن يازيوردي ، باصديريوردق . وهيج بر شيئى بيلمه ديكمزك ، خير نه در ، شر نه در ديه حياتك قويدينى اساده برسوا لك جوانى بيله بيله مديكمزك فرقنه وارميه رق ، وبربريمزى اصلا ديكله ميه رك ، يالكنز آراده صره ده بكاده مسامحه ايتسونلر ، نجي ده مدح ايتسونلر ، ديه مسامحه كارلق ومداحلق ايدمرك ، بعضاً ايسه ، بالعكس قارشيمزده كيلرى قيزديرارق ، طبقى تيمارخانه ده كى دليلر كچي ، هممز بردن باغروب چاغريوردق .

« بيكلرجه ايشجيلر ، بوتون قوتلرينى صرف ايدمرك ، كيجه يي كوندوزه قاتهرق ، ويره چاليشيورلر ، ميليونلرجه كله لرى ديزيورلر ، باصيورلردى ؛ بوسته بوياصيلمش كاغلدى روسيه نك هر طرفنه طاغيديوردى ؛ بز دها زياده اوكرتميه چاليشيوردي ؛ فقط بوتون بيلدكاريمزى هر كسه بردرلو اوكرتوب بتيره ميوردق ، وبونك اوزرينه بزى آز دكليورلر ديه ده قيزيوردي .

« بوبك غريبدي ، لكن شمدى آكلايورم . بزم حقيقى وصميمى مقصديمز آنجق ممكن اولدينى قدر چوق پاره و آلفيش قزانمقدى . بومقصده ايريشه بيلمك ايچون كتاب و جريده يازمقدن باشقه برايش بيلميوردي . و بناء عليه بونى ياييوردي . لكن بودرجه فائده سز برايش ايشله ديكمز حالده ، غايت اهميتلى آدملر اولديغمهز ، امنيت حاصل ايتمكلمز ايچون ، فعاليتمى حقلى كوسترجه جك محاكاته محتاجدق . و ايشته بو شكچون ، شويكه برشى اويدورمشدق : نه كه موجوددر ، معقولدر موجود اولان هر شى تكمل ايدر . و هر شينك تكملى معارف واسطه سيله اولور . معارف ايسه كتابلرك ، غزته لرك انتشاريله اولچيلور . بزه پاره و يريورلر ، بزه حرمت ايديورلر ، چونكه بز اوكتابلرى ، او جريده لرى يازيورز . و بناء عليه بز اك فائده لى واك ابي آدملرز . »

بزده شمدى بردور اصلاحات كچيورز . بزده متصل سويليور ، يازيور ، غوغا ايديور ، آلفيشلاشيورز . لكن سويله دكلريمزدن ، يازدقلىمزدن كيمه نه فائده اوليور ؟

بن ، خير و شر نه در ؟ مسأله سيله اوغراشه جق قدر يوكسلردن اوچامام ؛ طولستويك اك ساده برسوال ديديكى بومسأله ، ياكليورسه م ، مسائل اخلاقيه نك تمليدر ؛ دينلرك ، فلسفه لرك اك بيوك مشغله سى بونك حليدر : شارعلر امر ونهى ايله خير و شرى تعين ايدر ، حكما

یوق افندم، یوق! بونلری اوقویہ بیلہ جک تورکلر، اصلندن یعنی فرانسزجه لرندن ده اوقویہ بیلہن آدملردر. ملتک اون بیکده، طقوزبیک طقوزیوز طقسان طقوزی بونلری اوقومیور اوقورسه ده برشی آکلامیور. بوکتابلریکیز، بوجریده و مجموعہ لرکز، مکتب چوجقلریک صنفده کندیلریچون پلته ایله باصوب طاغیتقلری غزته وکتابلردن فرقلی دکلدن: ثروت فنونک - دیدکلرینه کوره - یدی سکزیوز مشتریسی وارمش؛ شہال ایله مجموعہ اقتصادی واجتماعیہ - نککی، هیچ اومام که ایکیوزدن فضلہ اولسون. سکز اون میلیونلق تورک مات نجیبہ سنک انجق سکزیوزینی اوقوتہ رقی، اوکا سایہ مساواتده، قطع مراحل ترقی ایتدیرہ جکیز؟!

مساوات... لکن، آغزیزلر، مساواتی یالکز قپو و باجایہ، پاره و آغز، یہ یازمقلہ نہ چیقار؟ مساواتک وجودیچون، هرشیدن اول، خلقتک علم و ادراکجہ، ثروت و رفاهجہ مساواتی آرزوق تأمین ایدہ بیلہ جک وسائط حاضر لاملیدر.

اوت، دیورسکیز، لکن زده ده حکومت نشر معارفہ چالیشمیورمی؟ محترم بر جمعیتک الک بویوک فعالیتی بوملکده تنویر اذهان و افکاره معطوف دکلی؟ - طوغری: حکومت ده جمعیتده بوکا چالیشیورلر؛ الله سعلیرینی مشکور ایتسون! لکن بحشمز اومیدی یا؟ بزحکومت و جمعیتی کندی حاللرینه براقلمده. کندیمزه، افرادہ، محررلرہ بقالم: اہالینک اکثریت عظیمہ سی، روم ایلی و اناطولیہ شہر، قصبہ و کویلرندہ کی اغاسی، اصنافی، رنجبری، ایشچیسی ایچون نہ یازدق، نہ یازیورز؟

هایدی آلمانیا، انکلتزہ کبی یک متمدن، یک مترقی مملکتلری مثال اولہ دق آلمایلم؛ چونکہ صوکرہ اورالده هرکس اوقور یازار اولدیغندن عوام ایچون تألیف اثر قابلدن دہ اعتراض ایدن بولنور. اما روسیہ حقندہ بویله دینہ مزیا: روسلرک یوزده یتیمی اوقویوب یازمق بیلیمز. ایشته بویله قارہ جاہل روسیہ ده، دہا استبداد وارکن، خلقتی، ملتتی سوهن، مملکتک ترقیسی معارفہ اولہ جغفہ اینانان و بو ترقی یی خیر صانان برچوق آدملر، خلق ایچون، عوام ایچون یازار طوریرلردی. بوذاتلر، حقوق شخصیه، ویرکو، اداره بیتیه، اداره ملک، زراعت، حیوان و قوش بسلہ مک، حفظ صحت، سیغورطہ، امنیت صندوقلری، زراعت صندوقلری، تعاون جمعیتلری، قوتو بہ راتیفلرکی اکثریت اہالینک طوغریدن طوغری بہ علاقہ دار اولدقلری، موضوعلر اوزرینہ، اونلرک تماماً آکلا یا جقلری بردیل ایله، یانی باشلارندہ اولوب کچن وقایع و احوالی مثال کتیرہ رک، کوچوک کوچوک رسالہ لر، پوپولہر کتاب و جریده سی یازار و طاغیدیرلردی. بو اوراق مطبوعہ غایت اوجوز، بش اوپارہ یہ صاتیلوردی. برطاقم اهل قلب و قلم یالکز یازی یازمقلہ اکتفا ایتیز، کویولرک، عملہ لرک آراسنہ کیرہر، اونلرک حیاتیلہ یشار، اونلرک ایشیلہ مشغول اولور، تعمیر معروفیلہ «خلقه کیدر» و بوسورتلہ نشر علم و فکر ایدہ رک، عوامک سویہ ادراک و عرفانی یوکسلتمہ یہ چالیشوردی.

اوزون اوزادی یہ محاکمہ یوروتہ رک خبر و شری تعریفہ چالیشور. خیر و شردن بحشمہ اقتدار و جسارتم اولمادیغندن، معارف و ترقی یی انکارده قالدیشہ مام. بونکله برابر، بکا - بلکہ صرف کندیمی آوونمق ایچون - طولستوی افراطہ قاجیور، مبالغہ ایدیور کبی کلور. بویله کلور اما، اونک شدتلی تنقیدلرینہ قارش، وجدانہ تماماً اطمینان بخش اولہ جق جوابلردہ بولوب قویام. «اقرار ذنوب» ی اوقودجہ سکون و استراحت قلم بوزولور، چوق معذب اولورم: حقیقہ بز، سوز و یازی ایله کچینلر، عجبا صرف پاره و شہرہ ایچون چالیشمیورمی یز؟ کندیمزکده ایچہ بیلہ مدیکمز بر سوری مسائل اوزرینہ، بیتیمز توکنمز لافلر ایدہ رک، ایل عالمک بینتی قاریشدر میورمی یز، وجدانلریک صفوت اصلیلہ لرینی بوزمیورمی یز؟.. دیرم.

شمدی استانبولده یازیلان، باسیلان، اوقونان اوراق مطبوعہ، کوز اوکہ کلدکجہ بوصیقتم دہا زیادہ آرتیور. کتاب یازارندہ نہ لریمزوار؟ شارلوق خولسلر، کوزل دوستلر، قرہ کوزلر، کومزہ لر... صوکرہ دہا جدیلری: اقداملر، صباحلر، طینلر، اسپرتیزمالر، ثروت فنونلر، شہبالر... دہا صوکرہ کتابلر: تاریخ کتابلری، درلو نام و عنوانی چیقمش، فرانسزجه دن ترجمہ تاریخ کتابلری. هایدی فرض ایدم کہ بونلرک محتویاتی کاملاً اپی وفائدہ لی شیلر اولسون، بوغزته وکتابلر صرف خیرہ خادم اولسونلر. لکن بونلری کیم اوقویور، کیم اوخیری اوکرہ نوب فائدہ ایدیور؟ - عثمانلی تورکلریک مجموعہ نسبتلہ اقل قلیل اولان بر آووج استانبول اوقومشلی دکلی؟ اناطولی و روم ایلی کویلرندہ قصبہ لرندہ اوقور یازار خواجہ لر، داییلر، عموجہ لر، نیچون نہ اقدام وطنینہ، نہ ده تاریخ مدنیت ایله کوزل دوستہ عطف نکاه التفات ایتیزلر؟ اکر وقایع عالمی اوکر نمک، و باخصوص کندی وطننہ متعلق شئوندن خبردار اولمق، مقتضای طبیعت و حمیت ایسہ بو آلدیرما مزلق، بو طویغوسزلق نہ در؟ نہ دندر؟ اکر انسانلردہ حقایق حیاتک آجیلقلرینی اونونمق ایچون، شہر و خیالک قوجاغنه صیغتمق بر حال فطری ایسہ، بزم ہمشہر یلریمزلک اوشاعرانہ نظم و نثر لریمزی اوقومامہ لرینہ نہ سبب کوستریلہ بیلور؟ اناطولی و روم ایلی هیچ اوقومیور، دیسہ ک، طوغری اولماز؛ اوقیور. فقط بزم اصلا بیلمدیکمز، بیلیمک ده ایستہ مدیکمز طویغوسنہ، احتیاجنہ اویغون شیلری اوقویور؛ بولماز سہ دیکلیور: یولجیلر، مسافرلر، سوختہ لر، درویشلر، اناطولی و روم ایلی کویلریمزلک سیار غزتہ لریدر.

بز، ملتدن، ملتک نفعنہ چالیشمقدن. ملتق معارفہ ایلر و تمکدن، بر دوزی یہ بحث ایدوب طور یورز. کورلیرلہ اعلان ایتدیکمز بو مقصد عالی یہ خادم، شمدی دکن، نہ یازدیق ونہ یازیورز؟ - ینہ، ایشته فنی و علمی کتابلریمیز: غانونک فیزیقی، سنیو بوسک تاریخی، لوبونک صوصیولوزیسینی ترجمہ ایتدکمی، دیورسکیز؟ ایشته صرف علمی و علمک صوک تجلیاتیلہ مزین مجموعہ اقتصادی واجتماعیہ مزیمی دیورسکیز؟..

اسلامیتک ظهور و ترقیسی

و
حیات حضرت محمد

مؤلفی

مترجمی

درفتنور استنباسی

ماررینی زاده عارف

مابعد

بونکله برابر کنیسیایه عائد یونان ولاتین لسانلریله یازیلان آنارده یهودیلکدن تنصر ایدنلره دائر بر بحث کورلیور . [سن ژروم] ایله [ایپیفانیوس] بونلرک معتزله اولدقلرینی بیان ایدنجهیه قدر طائفه مرقومهیه عائد برکونه معلومات یوق ایدی . اوائل نصرانیته بونلره نظر احترام ایله باقلمش و [سن پول] دن ماعدا بالجمله حواریونک تلقینات دینیله رینه منبع بولمش اولدقلری حاده [سن پول] تعلیماته عدم اتباعدن طولانی کنیدیلرینه معتزله نامی ویرلشدر . کنیسانک ایلاک مؤسسلی اولان حواریون بونلره حقیقی خرسستیان نظریله باقدقلری حاده بونلره نه صورتله اعتزال اسناد ایدلریکنی اکلایه میورم . زیرا بونلر حواریوندن تلقی ایتدکلی احکام انجیلیه یی تغیر و تبدیل ایتماش و معتقدات و عبادات و عاداتلرینه بغایت متمسک اولدقلری معلومدر . خصوصیه بونلر بی طرف بر مجلس دینی طرفندن محاکمه ایدلاملشدر . زیرا بوکا دائر بر مجلس عمومی تشکل ایتماشدر . ذاتاً شمیدییه قدر تشکل ایدن مجامع دینیله نك صورت واسباب تشکلی تفحص و تدقیق ایدیلرک اولورسه یا بر فرقه ویا بر حکمدارک آمال و افکارلرینه صورت مشروعیتم ویرمک ویا مغایر عقل و حکمت عقائد سخیفه یی ضروریات دینیله دن عد ایتدیرمک ویا فرقه مخالفه یی مجازات ایلمک مقصدیه تشکل ایتدکلی قابل انکار دکلدر .

آنحوق اسکی خرسستیان راهبلی خرسستیانلغک صورت نشو و نما سندن بحث ایتدکلی صرمده بونلری دخی صحیح العقیده طوائف نصارا میانلرنده عدوشمار ایدرلر . بونده دخی حقلری وارد . زیرا بالعموم جهله و یارم یهودی یارم بت پرست یارم فیلسوف و الحاصل بوزمانده معتزله دیو خارج چیقاریلان طائفه لر خرسستیان عد ایدلدکلی حاده خرسستیان اوله رق کیم قالور ؟

حالبوکه شمیدیکی دستور العمل طوتیلان خرسستیانلق تحایل ایدیلرک اولورسه عقائد و احکامنک بر قسمی [اسن] یهودیلری معتقداتی و بر قسمی مصرده و قتیله تور دیان [تراپته] یهودی معتزله سنک عقائدی و بر طاقم فیلسوفلرک مقالات سفسطه کاریلریله بر طاقم بت پرستلرک مراسم آیینی اوزرینه بر مسیحک وجودینی قوندرمقدن عبارت بر خلیطه اولدینی نمایان اولور .

[لوسیوس] ایله [ایپیفانیوس] اسن . و تراپته یهودی معتزله لرینی خرسستیان عد ایدیورلردی . تجرد و رهبانیت دخی آنلردن مأخوذدر . ایلاک طائفه نصارا طوائف مرقومه یی کنیدیلرینه مقتداء و پیشوا اتخاذ ایدرلر ایدی .

آتمش یتش سنه بویه فدا کارانه چالیشلدقندن صوکر درکه صوک روس انقلابی اولدی ؛ و در حال ، اوچ بش کون ایچنده ، کویا بر قوه ساحرانه ایله ، بوتون روسیه نك کتاب بیاسه سی عوام ایچون یازیلمش ، میلیونلرجه کتب و رسائل ایله طولدی . بونلرک چونغی عوامه حقنی ، وظائفی ، مشروطیت نه دیمک ایدیلغی ، اوندن ناصل استفاده ایدیلر بیهلر جکنی ، آکلادینی دیل و کوردیکی شیلرله اوکره تیوردی . شمیدی ، روسیه میدان امورینک ، الجای منفعتله ، مشروطیته اصلا مربوط اولمادقلری ، واللرندن کلسه بوکون یارین مشروطیت اداره یی دیوروب ، رینه اسکی مستقل و غیر محدود شکل حکومتی او طورته حقلری محقق بولندینی حاده ، بوکا جسارت ایدمه یشلری محضا بو حاضرلق نتیجه سیدر . روس کویلو سنک بر قسمی ، مشروطیت و حریتک ، حتی نقصانی بر مساواتک ، کنیدینک صباحدن آفتشامه قدر حیوان کبی چالیشدینی حاده آچدن کبرمه سنه بر از یاریم ایدمه بیهلر جکنی و برده پترسبورغ و موسقوا سرای وقوناقلرنده فاصله سز و نهایتسز بر حیات ذوق و سفاهت کچرن ، سنه نك اوچ درت آینده ، فایطون و او طوموبیلرله ، هفته سنه بش آلتی ساعت قویه کیدوب کلن وایشته بو خدمات مهمه سنه مقابل یوز بیکلر جهروبله قرانان قونت و برنسلری آزیجق اولسون دوشوندیره جکنی آرتق آکلایور .

لکن ، بوکون ، اناطولی و روم ایلی کویلو سی مشروطیت ، حریت و مساوات دینلدیکیله نه آکلایور ، نه طویبور ؟ و شمیدییه قدر اونلره بونی جدآ آکلاتمق ایستین ، آکلاتمه چالیشان اولدیمی ؟ او یله آرالرینه کیدوب ، رنجبرلک ، معدن عملهلکی ایدرک دیمورم ؛ - استانبولک رطوبتلی و نازک هوا سنده یتیشن نارین صو چیچکی اهل عرفانمز او یله مشاقه تحمل ایدمه مز . - آنحوق اکثریت عظیمه ملتی حسابه آلهرق ، کوز اوکنده طوته رق ، یازی یازانلریمز اولدیمی ؟ دیورم . بوکا جواب ویرمک ایچون کتابچی جامکانلرینه دیزلمش الی کولی جلدلریمز کافی دکلسه ، احمد شریف بکک « اناطولیده وارنبودلقده طنین » لرینی او قویکیز .

حاصلی ، اعتراف ایدلم : استانبول محرر لکی ، غزته جیلکی ، کتابچیانی ، عثمانلی تورکلرینک بیکده برینه بیهلر فائده طوقوندر میور ؛ کویلونک ، ایشچینک ، اصنافک معیشته ، حیاته ، اخلاقه خادم ، طویغوسنه مونس ، تربیه روحیه و فکریه سنه یارارلی اثر طوغورده میور ؛ آناریمز کوچوک ، غایتله کوچوک بر دائره قارئین ایله محصوردر ؛ تاریخ ، حقوق و سیاسته دائر یازیلریمزدن ملت ؛ ملتک اکثریت عظیمه سی خبرسز قالور ؛ حریت ، مساوات ، عدالت ملتک قولاغنه معناسز برس کبی کلور ؛ ملت مشروطیته تیم ایدیور ...

بو حاده ... بو حاده ، عجباطولستوی هیچ اولمازسه بزم حق مزده تماماً حقلی دکلکی ؟ عجبا متصل سویله یین ، یازان ، غوغا ایدن ، چرینین ، دیدین ، باغروب چاغران بزم یازیچیلریمز آنحوق پاره ، آنحوق آلقیش ایچون چالشمیورلری ...

لادری .